

STRATEGI FÖR FILM OCH RÖRLIG BILD 2015-2020

1. INLEDNING

Det är svårt att leva i en oskildrad värld.

Krzysztof Kieslowski, polsk regissör och manusförfattare

Film och rörlig bild är ett konstnärligt audiovisuellt område som har en stark tillväxt både publikt och produktionsmässigt. Få andra konstnärliga uttryck är så väl lämpade att skildra och dokumentera vår samtid och att bidra till debatten och det offentliga samtalet. Spelkulturen inom rörlig bild växer sig allt större och spektrumet av spel från underhållning till konst, utvecklas framgångsrikt i Skåne.

Filmproduktionen är en näring som attraherar kapital och uppmärksamhet till regionen, både nationellt och internationellt. Det efterfrågas och produceras mer film och rörlig bild än någonsin tidigare. Samtidigt har ny teknik och förändrade distributionsformer och konsumtionsmönster minskat möjligheterna till finansiering och skärpt villkoren för de som producerar innehåll. De regionala insatserna blir allt viktigare och är i många fall helt avgörande för valet av inspelningsplats varför de flesta länder i Europa har infört någon form av incitament för att attrahera filmproduktion. Attraktion av filmproduktion och tillväxt inom filmområdet sker där det ges regionala förutsättningar för det.

Skåne satsar på att odla sina talanger bland annat genom program för talangutveckling inom film och transmedia. Inom denna verksamhet har regionen en stark position i Norden.

Nya filmskapare har möjlighet till stöd i form av talangutvecklingsprogram, labb, nätverk, workshops eller annan kompetens och support för att kunna genomföra sina projekt. Detta gäller även andra projekt inom transmedia med fokus på rörlig bild.

Film och rörlig bild är ett multikonstnärligt fält som engagerar yrkesgrupper inom olika konstnärliga yrken såsom författare, musiker, skådespelare, scenografer, regissörer, fotografer med flera. De är kreatörer vars produktion av film och rörlig bild medverkar till en regional infrastruktur på kulturområdet i vid mening.

Barn och ungas eget skapande inom området är regionalt prioriterat. Filmfestivaler, pedagogisk verksamhet och ungas eget skapande borgar för såväl ett brett utbud som för en demokratisk möjlighet, där fler får tillgång till och kunskap om audiovisuell kultur.

Den digitala utvecklingen är betydande för området och det regionala medialandskapet förändras ständigt. Bland annat har spelindustrin haft en stark utveckling och spelmediet ska tydligt inkluderas i handlingsplanen. Den nya teknikens möjligheter har förändrat produktionssätt, tillgänglighet och konstnärliga och narrativa strukturer. Nätverket mellan olika aktörer har gjort att t.ex. spelindustrin kunnat dra nytta av den kompetensförsörjning som finns i regionen kopplat till film och rörlig media.

Idag finns olika former av regionala stödstrukturer som verkar för att stärka infrastrukturer inom produktion, visning och spridning, talangutveckling, innovation och tillväxt (framförallt inom mediabranscherna), barn och unga, internationalisering och andra bärande delar inom film och rörlig bild. *En förstudie om behovet av en strategi för det regionala filmområdet i Skåne* visar att film och rörlig bild kan bli ett ännu mer dynamiskt och starkt område genom vissa strategiska val och ökade koordinerade satsningar.

Strategi för film och rörlig bild är ett styrdokument för Region Skåne i syfte att stärka och utveckla film och rörlig bild i regionen, där de skånska kommunernas medverkan bidrar till den regionala utvecklingen av området. Strategin och kommande handlingsplan ska fungera som orienteringskarta och tydliggöra färdriktning och gemensamma regionala mål. Den har ett tydligt fokus på berättelsedrivna innehållsproduktion oavsett media. Det kan handla om filmberättelser inom olika genrer, likväl som berättelser inom spel och annan digital kultur, men också transmedia vars berättelser kan komma till uttryck genom fusioner av olika konst- och kulturformer och digitala möjligheter. När film och rörlig bild nämns i strategin avses samtliga genrer.

Strategin tar avstamp i att regionen erbjuder en stark och attraktiv miljö för film och rörlig bild med närvaro i Öresundsregionen och närhet till övriga Europa. Nyckelaktörer med stark drivkraft och hög kompetens är Skånes basresurs. Det finns en mångfald av festivaler och andra event där publik möter film och rörlig bild. Under senare år har dokumentärfilmen och tv-serier nått stora internationella framgångar.

I Skåne finns en bra miljö att växa i för aktörerna tack vare det goda utgångsläget och genom satsningar på större samverkan mellan olika verksamhetsområden. Detta gäller dels genreöverskridande samverkan inom de konstnärliga och kulturella fälten och dels effektivare samverkan inom näringslivet.

Strategin utgår från de kompetenser, drivkrafter och möjligheter som finns hos branschen och övriga verksamma aktörer. Andra förutsättningar är den regionala kulturella infrastrukturen, lokala förutsättningar i skånska kommuner, utbildningssystem samt internationella program och utbyten. Det måste finnas konstnärlig kvalitet, hög kompetens, tillgång till utbildning och ett fokus på återväxt och innovation genom bland annat satsningar på talangutveckling och nya kommande verksamheter, som idag kan vara okända för oss. Då är det viktigt att ha en öppenhet och infrastrukturell bas för vidare utveckling.

En viktig aspekt är medborgarnas och publikens rättigheter och behov till film och rörlig bild som kultur, konst och näring. Att se, att uppleva och att skapa film och rörlig bild i olika former ska vara en möjlighet oavsett geografi, socioekonomi, ålder, kön och etnicitet. För att det ska uppnås behövs kontinuerlig samverkan mellan olika aktörer, organisationer och näringar samt koordinering mellan regional och lokal nivå. Det är också angeläget i förhållande till en nationell och internationell arena.

En regional strategi för film och rörlig bild interagerar även med ett flertal andra styrdokument, processer och strategier på regional och lokal nivå. Övergripande är den regionala utvecklingsstrategin i Skåne *Det öppna Skåne 2030* som har fem prioriterade ställningstagande, varav fyra har betydelse för området film och rörlig bild: "Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet, Skåne ska bli en stark hållbar tillväxtmotor, Skåne ska dra nytta av sin flerkärniga ortstruktur och Skåne ska vara globalt attraktivt".

Övriga strategier och styrdokument som strategin interagerar med är: *Regional kulturplan för Skåne*, *Näringslivsprogram för Skåne*, *En internationell innovationsstrategi för Skåne (IIFS)*, *Strategin för Kulturella Kreativa Näringar(KKN)*, *Strategi för digital kultur* jämte frågor om jämställdhet, mångfald och folkhälsa.

2. VISION FÖR FILM OCH RÖRLIG BILD

"Skåne ska vara Skandinaviens mest dynamiska och innovativa region för film och rörlig bild år 2030. En region som uppmärksammas både nationellt och internationellt, genom högkvalitativa och breda satsningar på film och rörlig bild som konst- och kommunikationsform."

Visionen har tre politiska perspektiv: kultur, konst och näringsliv.

Det innebär att kulturpolitikens mål: "Skåne har ett rikt konst- och kulturliv av hög kvalitet med både bredd och spets" samt "Alla har möjlighet att ta del av Skånes kulturliv och kulturupplevelser" samspelar med de näringspolitiska målen om tillväxt och innovation genom ett internationellt och konkurrenskraftigt näringsliv med hög kompetens.

3. STRATEGISKA INSATSOMRÅDEN

Utifrån visionen har sex strategiska insatsområdena definierats. Dessa följer den Regionala utvecklingsstrategins mål för Skåne. Filmen och den rörliga bildens betydelse för kulturell, ekonomisk och social tillväxt ska öka genom att stärka insatsområdena. Genom samordning av regional, nationell och internationell nivå, skapas förutsättningar för attrahera kapital och kompetens.

Två mål kring samverkan och strategiska partnerskap gäller för samtliga insatsområden:

- Det ska finnas samverkan mellan lokal, regional, nationell och internationell nivå för strategisk samverkan av området.
- Det ska finnas nya utvecklade partnerskap och samverkan inom film och rörlig bild, men även med andra konst-, kultur-områden för att främja utveckling.

1. Konstnärlig utveckling och kvalitet

Mål: Konstnärlig utveckling inom film och rörlig bild ska främjas

Det finns ett samband mellan ökad attraktionskraft, ökad produktionsvolym och konstnärlig kvalitet. Den konstnärliga kvaliteten är avgörande för en långsiktig utveckling av film och rörlig bild, inte bara som konststart utan också som kulturform och näring. Skåne saknar högre utbildning inom de filmkonstnärliga facken, men har två folkhögskolor med hög kvalitet och nationell intagning. Den geografiska närheten till Danmark och norra Europa är gynnsamt för regionen, eftersom den tillgängliggör filmskolor och konsthögskolor med konstnärlig utbildning inom film, tv och dataspelproduktion.

Skåne behöver utveckla samverkan och strategiska partnerskap med de högskolor, universitet och andra lärosäten som kan förse regionen med efterfrågad konstnärlig kvalitet och kompetens som är nödvändigt för utveckling av produktioner inom film och rörlig bild. Att främja konstnärlig kvalitet är alltså avgörande för den hållbara och långsiktiga utvecklingen av film och rörlig bild.

- Främja hög konstnärlig kvalitet i olika genrer.
- Främja konstnärligt utvecklingsarbete.
- Öka möjligheterna för professionella utövare att skapa film och rörlig bild av hög kvalitet i hela regionen och göra den tillgänglig.
- Öka samverkan och etablera strategiska partnerskap med universitet, högskola, folkhögskola och andra lärosäten.
- Öka samverkan och dialog med forskning och utveckling inom område.

2. Infrastruktur för produktion av film och rörlig bild

Mål: Skapa förutsättningar för högre produktionsvolym inom film och rörlig bild

Idag genomförs inte tillräckligt mycket film/TV -och rörlig bildproduktion i regionen för att kreatörer, filmarbetare, produktionsbolag och andra näringar inom film och rörlig bild ska kunna utveckla de förmågor och tjänster som krävs för ett kontinuerligt fungerande flöde i "ekosystemet" för film och rörlig bild. Många kompetenta skånska filmarbetare reser och arbetar i andra delar av Sverige och internationellt vilket är en naturlig del av hur spetskompetens rör sig mellan projekt, men möjligheter till regionala arbetstillfällen behövs. En ökad volym av produktion kommer att säkra kontinuiteten vilket krävs för att dels ha en fungerande arbetsmarknad, men också för att den samlade kompetensen ska utvecklas. Med en ökad volym blir det också möjligt att regionalt bygga upp specialtjänster som krävs i och kring produktionerna.

- Förbättra arbetsmarknaden för utövare genom ökad produktionsvolym.
- Utveckla filmiska kraftcentra för kulturell och ekonomisk tillväxt i hela Skåne.
- Främja entreprenörskap för film och rörlig bild inom kreativa näringar.
- Verka för en ökad delregional utveckling för att främja samspel mellan lokala, regionala och nationella infrastrukturer.
- Stödja talangutveckling inom film och transmedia för återväxt och innovation.
- Stärka samverkan och produktion mellan etablerade professionella utövare och nya talanger.
- Stimulera satsningar inom destinationsutveckling och fiktionsturism.
- Öka Skånes attraktionskraft som stark produktionsregion genom nationell och internationell marknadsföring.
- Öka nationellt och internationellt kapital till regionen genom produktion av film och rörlig bild.

- Öka flexibiliteten av finansiella stödstrukturer utifrån filmens och rörliga bildens förutsättningar.

3. Internationalisering

Mål: Skånes position internationellt och interregionalt ska stärkas inom film och rörlig bild

En fungerande regional infrastruktur för film och rörlig bild är en förutsättning för att kunna härbärgera internationella projekt och samarbeten, och därmed viktigt för exponeringen av regionen internationellt. Skåne har ett flertal filmfestivaler, finansieringsforum och branschevenemang som samlar aktörer från hela världen. Dessa mötesplatser är viktiga för såväl det internationella utbytet mellan professionella som för exponeringen av regionen som potentiell produktions- och inspelningsplats.

Tillsammans med Danmark och ett antal europeiska länder finns pågående samarbeten och nätverk som ska stärkas i syfte att öka interregionala och internationella samarbeten.

- Utveckla och förbättra internationella och interregionala infrastrukturer.
- Samverka med länder och regioner inom Öresund- och Östersjöområdet.
- Utveckla samarbeten och strategiska partnerskap inom EUs program Kreativa Europa 2014-2020.
- Agera strategiskt på nationella och internationella arenor för att främja nya innehåll, former och samarbeten.
- Öka exporten av skånskproducerad film och rörlig bild.

4. Visning och spridning

Mål: Etablera en hållbar och dynamisk infrastruktur för visning och spridning av film och rörlig bild.

Visning av film och rörlig bild handlar om relationen mellan publik, innehåll och sammanhang. Visningsformerna har betydelse för publikens närvaro, engagemang och upplevelser.

Formerna för visning och spridning förändras kontinuerligt utifrån bland annat nytt innehåll, samverkan och tekniska förutsättningar.

Skåne är rikt på festivaler med internationell räckvidd och med olika inriktningar inte minst när det gäller barn och unga. Det är framförallt i städerna Malmö, Lund och Helsingborg samt Ystad och Kristianstad som de större festivalerna äger rum, men runt om i regionen pågår också andra former av mötesplatser och visningar.

Kring festivalerna och mötesplatserna byggs mer eller mindre tillfälliga organisationer, kompetens och erfarenheter upp. En utmaning är att

förvalta och sprida denna samlade resurs för att öka tillgängligheten och engagera en regional, nationell och internationell större och bredare publik till de skånska evenen parallellt med att skapa lokala goda infrastrukturer för visning av film och rörlig bild.

- Medverka till att stärka ett urval av festivaler, event, mötesplatser för visning och spridning.
- Medverka till ökad lokal infrastrukturer genom samverkan med bland annat bibliotek och andra institutioner, föreningsliv, organisationer och näringsliv i kommuner.

5. Tillgänglighet, delaktighet och demokrati

Mål: Öka medborgarnas livskvalitet och förståelse för sin egen och andras levnadskontext genom att få en större mångfald av berättelser oavsett media.

Film och rörlig bild kan bidra till att skapa och utveckla identitet, upplevelser, utbildning och kompetens för medborgare utifrån ett bredare kulturellt och samhällsligt sammanhang. Berättelser inom film och rörlig bild är ett sätt att spegla sig och få inblick i egna och andras perspektiv som kan leda till nya tankesätt och nytt skapande inom området.

Förutsättningen för ett öppet klimat är att medborgarnas behov, önskemål, drivkrafter och initiativ är med och styr utvecklingen.

- Verka för att film och rörlig bild stärks som en drivkraft för hållbar utveckling.
- Stärka samverkan mellan film och rörlig bild med andra samhällsområden.
- Verka för ökad digital tillgänglighet.
- Nå nya målgrupper, med barn och unga som prioriterad målgrupp.

6. Barn och unga

Mål: Alla barn och unga ska ha möjlighet att se, uppleva och skapa film och rörlig bild

Film och rörlig bild tillhör den kulturform som ökar mest hos målgruppen barn och unga i betydelsen ta del av (konsumera) och när det gäller eget skapande. Den audiovisuella värld som omger barn och unga inte minst genom digitala plattformar och möjligheter ställer också ökade krav på "audiovisuell läskunnighet".

För att skapa förståelse och kunskap är film- och mediepedagogiken av vikt och har därför jämte visningar och eget skapande stor betydelse för barn och ungas möjlighet till film och rörlig bild. Olika uttryck och former av

deltagarkultur samt barn och ungas agerande, skapande och kreativitet påverkar och nyskapar den professionella produktionen av film och rörlig bild.

Barn och ungas agerande och skapande medverkar till användardriven innovation och nytt marknadsskapande av produkter och tjänster, vilket är betydande för både konstnärlig kvalitet och näringslivsutveckling, men också för områdets relation till det övriga samhället.

Genom barn och unga blir också familj en viktig målgrupp, vuxna tillsammans med barn och unga som ska kunna ta del av Skånes filmkulturella utbud.

- Stärka filmkulturell verksamhet inom pedagogik, eget skapande, visning och spridning för, med och av barn och unga.
- Medverka till ökad kompetens inom området.
- Medverka till utveckling av filmkulturell verksamhet med familjen som målgrupp.

4. REGION SKÅNES ROLL

Med utgångspunkt i den Regionala utvecklingsstrategin och utifrån de kultur- och näringspolitiska målen, har Region Skånes kulturnämnd samt den Regionala utvecklingsnämnden som uppgift att verka för utvecklingen av film och rörlig bild och dess tillgänglighet genom att fördela regionala bidrag till nyckelaktörer och andra främjande aktörer och insatsområden. Strategin handlar om regional utveckling genom Skånes kommuner, där den regionala rollen innebär att tillmötesgå och stödja kommunernas intentioner och satsningar inom film och rörlig bild i dialog och samverkan. Strategin ska vara ett verktyg för Region Skåne, att åstadkomma en attraktiv och tydlig regional filmpolitik för att framgångsrikt kunna föra dialog och förhandla med nationell stödnivå. Likaså när det gäller partnerskap inom EU och internationella program för audiovisuell utveckling.

Vägen till visionen nås genom en sammanhållning och gemensamma strategiska val av de båda nämnderna i samspel med de ägardirektiv som finns för Film i Skåne, för att området ska stärkas i alla led. Ägardirektiven kommer från Regionfullmäktige till moderbolaget Business Region Skåne som finansieras av Regionstyrelsen och Kommunförbundet Skåne. Business Region Skåne ägs av Region Skåne till 85 % och resterande 15 % av Kommunförbundet Skåne. Business Region Skåne har fyra dotterbolag, varav Film i Skåne är ett av dessa bolag. Ett annat bolag inom Business Region Skåne är Tourism in Skåne som tagit fram en strategi gällande fiktionsturism.

Strategiska val ska mynna ut i insatser för att tillgängliggöra och åstadkomma fördelningar av medel och andra resurser inom film och rörlig

bild utifrån samsynta politiska perspektiv, agera på nationella och internationella arenor, göra satsningar för Skånes kulturella, ekonomiska och sociala tillväxt och odla regionala säten inom film och rörlig bild som exempel. Det innebär också främjande av aspekter som mångfald och jämlikhet.

Inom Region Skånes organisation är det Film i Skåne inom Business Region Skåne samt förvaltningen Kultur Skåne som är aktörerna för att omsätta regionala filmpolitiska mål och prioriteringar i verksamheter och insatser. Ett ansvar för Region Skåne är att stärka den regionala kontinuiteten av sakkunskap inom filmpolitik, bevaka kontinuiteten av utveckling och erfarenhetsåterföring i regionen. En modell för detta behöver skapas.

Denna strategi är grunden till den handlingsplan som under 2015 ska tas fram. Handlingsplanen kommer att mer detaljerat beskriva vilka insatser som måste till för att uppnå strategins vision och mål och vilken resurstilldelning det innebär för Region Skåne.

REFERENSER

Mathieu, Chris *En förstudie om behovet av en strategi för det regionala filmområdet i Skåne* (2013) Lunds universitet

Regionalt remissmöte med nyckelaktörer inom film och rörlig bild i Skåne, 2 oktober 2014, STPLN Malmö.

Mathieu, Chris (red) *Career in Creative Industries*, (2012) Routledge, Taylor & Francis.

Regionala interna workshops med deltagare från Kultur Skåne, Film i Skåne och Näringsliv Skåne 2014.

Regionala strategier och styrdokument

Regional utvecklingsstrategi *Det öppna Skåne 2030*

Näringslivsprogram för Skåne 2009-2016

Regional kulturplan för Skåne 2013-2015

IIFS En internationell innovationsstrategi för Skåne 2012-2020

Strategi för kulturella och kreativa näringar 2013

Kulturnämndens strategi för digital kultur 2012